

Карпович К.М., студент 305 групы
дневной формы обучения
Научный руководитель – Шатило А.В.,
старший преподаватель

РОЛЯ НАРОДНОЙ ТВОРЧАСЦІ Ё СУЧАСНЫМ ДЭКАРАТЫЎНА-ПРЫКЛАДНЫМ МАСТАЦТВЕ БЕЛАРУСІ

Дэкаратыўна-прыкладное мастацтва – спецыфічная форма мастацкай творчасці ў сферы існавання прадметаў побыту, якія валодаюць не толькі практычнай значнасцю, але і мастацкай каштоўнасцю, яно выступае як сінтэз народнай культуры і творчасці.

Народная творчасць звязана са светапоглядам, з побытам, адлюстроўвае мастацкія густы і эстэтычныя ўяўленні народа. Светаўспрыманне ў прадметах побыту, як і ў прадметах мастацтва, перадаецца з пакалення ў пакаленне, ад продкаў да нашчадкаў, у іх прасочваецца ўклад жыцця, характар, эстэтыка народа. Такая спецыфіка народнай творчасці выступае матэрыяльным і духоўным падмуркам для існавання і бесперапыннага развіцця дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва, якое, у сваю чаргу, выступае найважнейшым фактарам развіцця сучаснай культуры, упарадкоўвае вытокі духоўнага жыцця беларускага народа, наглядна дэманструе яго маральныя і эстэтычныя каштоўнасці. [3]

Унікальнасць дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва Беларусі тлумачыцца адлюстраваннем у ім усіх гістарычных пластоў матэрыяльнай і духоўнай культуры продкаў. Стагоддзямі мастацтва ўдасканальвалася, набывала канчатковасць формаў і стыляў, адлюстроўвала звычаі народа. Развівалася яно ў асноўным у двух формах: як хатняе рамяство і ў выглядзе мастацкіх промыслаў, звязаных з рынкам, перапляталіся і ўзаемна ўплывалі адзін на аднаго.

Базай ўзнікнення і развіцця раместваў з'явілася хатняе вытворчасць, якая задавальняла ва ўмовах натуральнай гаспадаркі, а вось ужо такая з'ява, як

промыслы, паўстала з развіццём таварна-грашовых адносін, пераважна там, дзе сацыяльна-эканамічныя акалічнасці жыцця прыводзілі да пошукаў дадатковых заробкаў. Сельскія і гарадскія рамеснікі займаліся вырабам мастацкіх прадметаў, якія прадаваліся на кірмашах або праз пасрэднікаў. Народнае мастацтва таго часу насіла прыкладны характар. Яно не ведала такіх вырабаў, якія служылі б толькі эстэтычным мэтам.

Рост гарадоў, дзе збіраецца шмат купцоў і рамеснікаў, а таксама павелічэнне попыт на вырабы актывізуе вытворчасць, адносна самастойнасць гарадоў спрыяе хуткаму росту ў іх раместваў і гандлю. Пры гэтым паляпшалася і якасць прадметаў рамеснай вытворчасці, рамествы падзяляліся на больш вузкія галіны, наладжвалася рэгулярная вытворчасць не толькі для мясцовага рынку, але і для вывазу за межы гарадоў і дзяржавы.

У XIX стагоддзі народныя промыслы былі арыентаваны на выпуск адносна таннай прадукцыі з мясцовай сыравіны і матэрыялаў, так як рынак стаў актыўна насычацца фабрычнымі таварамі. Народнае мастацтва ў гэты час і асабліва пазней, у XX стагоддзі, становілася больш дэкаратыўным. Многія прадметы народнага побыту гублялі з цягам часу практычнае прызначэнне, працягвалі жыць ужо ў іншай якасці як творы дэкаратыўнага мастацтва. Актывізацыі рамеснай вытворчасці, паляпшэнню якасці выпушчаных вырабаў спрыяла выставачная дзейнасць. Лепшыя творы рамеснага прыкладнага і дэкаратыўнага мастацтва дэманстраваліся на выставах унутры рэспублікі і за яе межамі. Так, у 1919 годзе ў Бабруйску праходзіла Дзяржаўная выстава рамеснікаў і мастакоў, на якой былі шырока прадстаўлены вырабы народных промыслаў і раместваў. На Міжнароднай выставе ў Парыжы ў 1923 годзе работы народных майстроў (роспіс, дываны, карункі) занялі годнае месца і былі высока адзначаны гасцямі выставы. У 1925 годзе прайшла Усебеларуская мастацкая выстава, дзе шырока была прадстаўлена творчасць народных майстроў па ўсіх напрамках. Істотным фактарам развіцця мастацкіх промыслаў з'явіўся экспарт вырабаў за мяжу, які пачаўся з 1920 года. [2]

Развіццю і ахове народнага мастацтва садзейнічала адкрыцце дамоў народнай творчасці. У 1938 годзе арганізаваны Беларускі мастацкі прамысловы саюз, які аб'яднаў працу ўсіх народных мастацкіх промыслаў Рэспублікі. Пашырэнне экспарту, патрэба ў кадрах прывялі да шырокага развіцця прафтэхадукцыі. Сталі адкрывацца вучылішчы народнага дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва.

У цяперашні час асноўнай мэтай народных промыслаў з'яўляецца захаванне і развіцце мастацкіх традыцый пэўных рэгіёнаў, стварэнне твораў, якія захоўваюць асаблівасці мясцовых раместваў. Сёння промыслы існуюць як Асацыяцыя фабрык мастацкіх вырабаў, так у межах мастацкіх промыслаў традыцыйнае народнае мастацтва атрымлівае далейшае развіцце. Народныя майстры выкарыстоўвалі зручныя ў апрацоўцы, танныя і даступныя матэрыялы, апрацоўваючы іх нескладанымі метадамі. Працы беларускіх майстроў атрымалі прызнанне у сусветнай культуры. Да гэтага часу ў весках яшчэ можна сустрэць хатнія ткацкія станкі і калаўроты, ганчарныя колы і кузні. Працуюць майстры якія займаюцца ганчарствам, ткацтвам, вышыўкай, пляценнем з лазы і саломы, роспісам. А галоўнае, што традыцыйныя рамествы можна не толькі ўбачыць, але і паўдзельнічаць у працэсе вырабу ў створаных культурна-гістарычных цэнтрах па ўсёй рэспубліцы. Практычна ў кожным раёне ёсць свой Дом раместваў, дзе праводзяцца выставы, а майстры дзеляцца ведамі, вопытам і займаюцца вырабам сувеніраў [1]

Асноўнымі рысамі беларускага народнага дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва можна лічыць: глыбокую традыцыйнасць, выразнасць дэкаратыўнага рашэння, функцыянальнасць, стрыманы каларыт. Таксама можна вызначыць, што сучаснае дэкаратыўна-прыкладнае мастацтва ў Беларусі бярэ свае вытокі з народнай творчасці, з'яўляецца часткай культурнай спадчыны, адлюстроўвае традыцыі і звычаі беларускага народа і становіцца адным з фактараў развіцця нацыянальнай культуры Беларусі. Напрыклад, элементы традыцыйнага арнаменту прысутнічаюць у афармленні

лагатыпаў, прамысловай упакоўкі, рэкламы, кніжных выданняў, адзення, прадметаў побыту, інтэр'ераў і аб'ектаў гарадской архітэктурны.

СПІС ВЫКАРЫСТАНЫХ КРЫНІЦ

1. Сацыяльна-культурная і гісторыка-культурная дзейнасць [Электронны рэсурс]. – 2019 – Рэжым доступу:https://vuzlit.com/505741/sovremennoe_sostoyanie_tendentsii_razvitiya_dekorativno_prikladnogo_lyubitelskogo_tvorchestva_bearusii. – Дата доступу: 07.03.2023.
2. Дэкаратыўна-прыкладное мастацтва [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D1%82%D0%B2%D0%BE>. – Дата доступу: 09.03.2023
3. Народныя рамесны і творчасць [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу:.. – Дата доступу: 15.03.2023

Карпович К.С., студент 111 групы
дзённой формы обучения

Научный руководитель – Смаргович И.Л.,
доцент кафедры

ИНТЕРНЕТ КАК ПРОСТРАНСТВО ОРГАНИЗАЦИИ КУЛЬТУРНО-ДОСУГОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ МОЛОДЕЖИ

Культурно-досуговая деятельность является одной из приоритетных ценностей для современной молодёжи, и реализуют ее молодые люди чаще всего посредством интернет-пространства. Интернет занял лидирующую позицию в списке проведения досуга молодыми людьми. В этой сфере удовлетворяются многие культурные, образовательные, коммуникативные, духовные, эстетические, моральные и другие потребности молодёжи.

По мнению специалистов исследование интернета как пространства для организации культурно-досуговой деятельности является актуальным